

nam argentinski rojak in odličen andinist **Vojko Arko** poroča o povojnem razvoju slovenskega andinizma v argentinski diaspori in posebej opozarja na pomemben prispevek Slovencev argentinskemu himalajizmu (**Dinko Bertonec**lj na Daulagiriju). Če gre res za novo rubriko, ki jo uvaja uredništvo, potem lahko pričakujemo še veliko tehtnega branja. Tokratni intervjuvavec AR je **Vanja Furlan**, najboljši alpinist lanskega leta. Nekoliko literature tudi tokrat ne bo odveč, brali pa jo boste v rubriki Pišem, torej sem. Mislim, torej bom. Zabavno, vznemirljivo, napovedujoče nova peresa med sodelavci AR.

Rubrika Naše prizorišče je namenjena odmevom, ugovorom, pojasnilom, v tokratni številki pa je posebne pozornosti vreden članek Varovanje dediščine in izvajanje športnih in rekreacijskih dejavnosti na območju Kraškega roba, ki ga podpisuje **Robert Turk** v imenu Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran. Gre za varovanje naravnih kvalitet v Osapski jami, Mišji peči, črnokalskem ostenju in še kje, kjer so na delu športni plezalci.

Predstavljene so tudi tri uspešne alpinistične odprave: na Anapurno III, v Patagonijo (Paine) in v Cordillero Blanco (Yanamarey). Dva prispevka sta namenjena tehniki in tehnologiji plezanja: kako se pripravljajo tekmovalne smeri in kako se varuje z zatiči. Posebne priloge o gorskem vodništvu bodo veselili novo registrirani slovenski gorski vodniki, 54 jih je. Povsem na koncu pa v AR lahko preberemo še, kaj je za alpiniste in plezalce zanimivega moč dobiti na slovenskih knjižnih policah. AR nam sporočajo, da bomo dobili novo izdajo Alpinistične šole, **France Malešič** pa nadaljuje svojo koncizno kroniko smrtnih nesreč v gorah. Dragoceno je tudi tematsko kazalo AR od št. 1 do vključno št. 50.

Mitja Košir

Priročnik za nepalske vodnike

Za šolo nepalskih gorskih vodnikov (Manang Mountaineering School; PZS — NMA) so pri nas pripravili

priročnik Handbook for Guides of Nepal Mountaineering Association — le za njihovo uporabo. Namenjen je za osnovni tečaj vodništva. Za tisk ga je pripravil **Bojan Pollak** (1995). Priročnik je pisan v angleškem jeziku, velikost je A5, strani 248. To je druga dopolnjena in popravljena izdaja.

Uvod, poglavje o pripravi in organizaciji ture ali trekinga, orientaciji (navigaciji), vrveh in vozlih ter radijskih zvezah je napisal B. Pollak, pri poglavju o kampu in bivaku je sodeloval še **Klemen Volontar**, ki je napisal še poglavje o reševalni tehniki. Poglavje o zgodovini alpinizma, vremenu, farni in flori, vodniku in klientu je napisal **Vlado Schlamberger**, pri geologiji in geografiji gorstva je sodeloval še **Janez Benkovič**. Varovanje okolja so obdelali B. Pollak, **Sichendra Bista** in **Franc Tamše**, ki je napisal poglavja o opremi, opisu in evalvaciji plezalnih smeri ter nevarnostih v gorah. Planinarjenje in plezalno tehniko sta napisala **Janez Benkovič** in **Zvone Korenčan**. Terminologije sta se lotila K. Volontar in V. Schlamberger. O prehrani, človeku in higieni, vplivu višine in prvi pomoči je pisala **Anda Perdan**.

Priročnik bogatijo skice, ki pomagajo pri razumevanju snovi. Več o tej šoli je zapisano v PV 1994/337. Morda dobimo kdaj še priročnik za vodnike PZS (MPV, PLV) ali pa z novostmi dopolnjeno in smiselno razširjeno Hojo in plezanje.

B. J.

Lisca Sevnica-Krško (1905—1995)

Gorniki PD Lisca so ob 90-letnici ustanovitve društva izdali spominski bilten, ki ga je uredil društveni uredniški odbor — Jože, Anja, Marjeta in Jožica, izšel pa je na 16 straneh kvalitetnega papirja in odličnega videza (barvne fotografije — žal brez navedbe avtorjev) v 800 izvodih.

Za uvod se nam predstavi **Blaž Jurko**, človek, ki je leta 1902 postavil prvo kočo na Lisci, z dogodivščino o starih, dobrih časih, ko so v gore še zahajale dame, ki so čutile razliko med praženjakom, pripravljenim v nočni posodi, in tistim iz skleda.

Sledi slikovni sprehod skozi gradbeno dejavnost društva ter seznam upravnikov domov na Lisci. **Lojze Anzeljc** piše o tradiciji taborov v društvu, ki so se jim po ustanovitvi mladinskega odseka leta 1957 pridružili še tabori za mlade. Seveda pa so tabori samo uspešen zaključek celoletne gorniške dejavnosti mladih, ki jo podrobneje predstavlja **Jože Prah**.

Za obdobje od leta 1948 do 1995 so predstavljeni predsedniki PD **Tonček Čebular**, **Lojze Anzeljc**, **Lojze Motore**, **Tone Marolt**, **Vinko Šeško** in **Jože Prah**. Lojze Motore je predstavil delo markacijskega odseka, ki skrbi za 12 poti v skupni dolžini 138 km. Klub za varstvo narave se lahko pohvali s pomembnim uspehom, da je Občina Sevnica na njihovo pobudo sprejela Odlok o botaničnem naravnem spomeniku Lovrenc ter tako zaščitila rastišče encijana. Strnjen pregled zgodovine planinstva (do leta 1980) s posebnim poudarkom na razvoju vodništva je pripravil **Vinko Šeško**.

Borut Peršolja

Gorniška

Mladinska komisija je založila, Planinska založba pa kot 148. edicijo izdala pesmarico z naslovom Gorniška. Tako imamo že kar nekaj pesmaric na to temo, kot na primer Pesmi z gora (1970), ki jih je prav tako izdala MK, uredil **Danilo Škerbinek**, notni zapis pa pripravil **Borut Lesjak**, pa Le pojd'no v gore za pevsko uporabo, ki jo je uredil **France Malešič** v izdaji AR in MK (1988), kjer je zapisanih kar precej virov iz naše organizacije, iz osebnih zbirk ali zunaj nje.

»Gorniška« je izšla ob 400. rojstnem dnevu MK v nakladi 1000 izvodov. Izbor pesmi so pripravili **Kristina Jerancič**, **Peter Pehani**, **Katja Šnuderl** in **Rok Medja** v sodelovanju s taborniki RSV. Naslovno karikaturo je prispeval **Miki Muster**. Zbranih je nad 400 pesmi, ki so jih tematsko opredelili takole: taborniške (11%), narodne (15%), borbene (5%), slovenske — ostalo (28%), jugo (17%) in tuje (23%). Koliko je samo gornjskih, niso zapisali.

V uvodu je zapisanih nekaj zanimivih misli o petju, tudi to, da je pesem doma v gorah. Mladi gorniki in gornice se tako pridružujemo evropski akciji proti neustrpnosti, ki poteka pod geslom »Vsi drugačni, vsi enakopravni«. Prislunhimo si in uživajmo v tišini harmonije! Z izdajo gorniške pesmarice želimo člani MK PZS čestitati vsem, ki ste štirideset let spodbujali, negovali in uglaševali dejavnost mladih v planinski organizaciji. Iskrena hvala!

Ob stoletnici PZS je izšla zbirka pesmi slovenskih pesnikov in pesnic o gorah pod naslovom Človek — gora — poezija, ki jih je zbrala in uredila **Darinka Petkovšek**, izdala pa sta jo skupno Planinska založba in Založba Mihelač.

B. J.

Po sonce k tebi grem, moja planina!

Planinski krožek v OŠ Primoža Trubarja v Laškem je lani ob koncu šolskega leta (julij 1994) izdal prijazen bilten, ki ne glede na pretečeno vodo zasluži pregled.

Začelo se je s povabilom mladim na tabor na Loki pod Raduho, ki pa se ga lahko udeležijo le tisti, ki so opravili vsaj štiri izlete v šolskem letu, ki so sposobni priti na višino 2000 metrov in so prejeli naziv »dobrega prijatelja«. Ko so se prebili prek devetih ponujenih izletov (od Huma, Potočke zijaške, Kopitnika, Boča...), jih je prepričal še Steletov stavek iz Nalivov svetlobe: »Samo pojdi, kajti dovolj je bilo izgovorov in preveč pomladi je odzvonilo mimo tebe!«

Saj res, zakaj sploh na tabor? Neža pravi, da zato, ker rada hodi v hribe; da spoznam nove prijatelje, pravi Žiga; da se umaknem iz mesta — Vesna; da dobim kondicijo, da sem v naravi in lahko plezam, je odločen Marko.

V bitenu so našle svoje mesto tudi najljubše planinske popevke, risbe in dneviški utrinki, pa izrezki iz časopisov Večer, Novi tednik in Krpan (prave medijske zvezde!!!). Za konec so pod pajkovo mrežo zapisali: »Končal sem. Lahko bi začel vse znova in delal bolje, toda nihče bi ne opazil razlike.« (**Jules Verne**) Bralci

PV jo bodo zagotovo opazili, zato naj bo to spodbuda za naprej! Besedilo in fotografije je izbrala ter uredila **Dragica Kumer**, oblikovala pa **Fanika Wiegela**.

Borut Peršolja

Laško — kam in kako

Učenci Osnovne šole Primoža Trubarja iz Laškega so ob zaključku lanskega šolskega leta izdali lično, lepo opremljeno knjižico s čudovitimi slikami »Laško — kam in kako«, ki nas na pregleden način usmeri v posamezne kraje v okolico Laškega in predstavi sam trg.

Priložen je pregleden zemljevid z označenimi markiranimi potmi. Knjižice smo lahko veseli tudi planinci. Popelje nas, na primer, na Šmohor, opozori na planinsko kočjo in na čudovite sprehode po planoti od planinskega doma do Maliča ali Gozdnika, opozori nas na vezne poti. Popelje nas na Govce in opozori na geološko učno pot. Pelje nas na Hum, ki je znan po bogati flori, zanimivi v vseh letnih časih. Z vrha se razprostira čudovit razgled, so zapisali v knjižici.

Lahko bi še naštevali, vendar je bolje, da vzamemo knjižico v roke, preberemo opis dostopa do posamezne točke in vzamemo pot pod noge. Spoznali bomo nov svet, ki nam je bil malo znan. Laško ni samo pivovarna, zdravilišče, grad Tabor, sam trg; Laško ima tudi čudovito okolico. Spoznajmo jo!

Franc Ježovnik

društvene novice

75 let Nacija Štebeta

29. julija je **Naci Štebe** iz Solčave praznoval 75 let. Rodil se je 29. 7. 1920 v Solčavi kot nezakonski sin. Mati je bila brez redne zaposlitve; med drugim je tvorila blago v kočjo na Kamniškem sedlu. Že štiriletni sin jo je spremljal in leta 1924 so ga prvič vpisali v vpisno knjigo kočje na Kamniškem sedlu. Tu so bili začetki ljubezni do Savinjskih Alp, ki ni usahnila do današnjih dni.

Kasneje je tudi sam enako kot njegova mama nesel prenekateri tovor visoko v gore. Spoznal je, kako težko je bilo nekoč vzdrževati planinske postojanke.

Življenjska pot mu ni bila naklonjena. Mati je kot dvinarka delala na kmetijah, v počitnicah ji je pomagal tudi sin. Z enajstimi leti je šel služiti sam; sprva je bil kozji pastir, s štirinajstimi leti je šel v službo — zaposlil se je na Klemenči žagi, kjer je čakal upokojitev. Za njim je bilo 40 let garaškega dela.

Član planinske organizacije je od leta 1949, ko je postal član PD Domžale. Leta 1950 je postal član PD Gornji Grad in leta 1953 je bil med ustanovitelji Planinskega društva Solčava.

Ponosen je na najvišja planinska odlikovanja.

Opravljal je delo gospodarja, tajnika, podpredsednika, blagajnika, vse skozi je bil markacist. Leta 1982 se je udeležil tečaja za markaciste. Med 28 udeleženci tečaja je bil najstarejši (58 let). V anketno listo je zapisal, da je markacist od leta 1970 — bil je drugi najstarejši markacist. Prepričani smo, da je Naci markiral tudi pred letom 1970. Po uspehu na tečaju je bil med najboljšimi: od 26 točk jih je dosegel 22.

Naci je imel na skrbi 18 solčavskih poti!

Veliko truda je vložil v gradnjo stare in nove kočje na Klemenči jami. Ob otvoritvi nove kočje ga je marsikdo od nas prvič srečal. Spominjamo se ga, kako ponosno je stal pred novo kočjo, ki je bila sad tudi njegovega dela. Spominjamo se pogovora pred kočjo. Marsikaj nam je odkril iz zgodovine planinstva, z žarom je govoril o gorah, ki so nas obdajale.

Prehobil je veliko slovenskega sveta, se povzpel na marsikateri vrh, vendar so njegova ljubezen ostale Savinjske ali Solčavske Alpe, kot je včasih zapisal **Kocbek**. Poleg težkega dela v planinskem svetu je Naci doživel v tem svetu tudi veliko lepega. Pridobil si je mnogo prijateljev in prav je, da mu v imenu prijateljev, v imenu vseh, ki po njegovi zaslugi varno hodimo po njegovih poteh, ki se prijetno počutimo v Klemenči jami, čestitamo za visoki jubilej.

Franc Ježovnik